

Behandelingsvoorstel voor de commissie 25 oktober 2004

Onderwerp: Stand van zaken realisatie huisvesting statushouders per 1 juli 2004

Cie-datum : 25 oktober 2004

Cie-nummer: 2004REG128

Procedure: in GS (na Cie. Vergadering) op:	inspraak:
eerdere behandeling in cie: nee	op:
in PS:	op:

Behandelend ambtenaar: W.D. Reinders
Portefuillehouder: J.M. Ekkers

toestel: 2583339

Inleiding

Wij stellen u regelmatig op de hoogte van de stand van zaken over de huisvesting van statushouders. Deze rapportage gaat over de situatie in het 1^e halfjaar 2004. Gemeenten krijgen ieder halfjaar van het Rijk de opdracht om een bepaald aantal statushouders (asielzoekers met een verblijfsvergunning) te huisvesten. De provincie heeft krachtens de Huisvestingswet het toezicht op de vervulling van de taakstelling door gemeenten. De provincie vervult deze taak voor gemeenten die buiten het BRU-gebied vallen. Aan het eind van ieder halfjaar wordt hiervan verslag gedaan. Voor het Kaderwetgebied i.c. het BRU heeft het desbetreffende dagelijks bestuur een eigen verantwoordelijkheid. De provincie heeft op haar beurt weer een toezichthoudende taak t.o.v. het BRU. Deze rapportage bevat ook de verantwoording over de wijze waarop het BRU haar toezicht heeft verricht (bijlage 2). Deze voortgangsrapportage dient als basis voor het halfjaarlijks verslag aan het Rijk.

In de verslagperiode was de taakstelling vrij hoog en bedroeg voor de 23 gemeenten die onder ons toezicht vallen 164 personen. In totaal zijn hiervan 131 gehuisvest hetgeen neerkomt op een realisatiepercentage van 80 %. Negen gemeenten slaagden er in hun taakstelling te volbrengen waarvan 7 gemeenten zelfs meer personen hebben gehuisvest dan wettelijk vereist was. Zeven andere gemeenten hebben daarentegen geen enkele statushouders gehuisvest. Al met al betekent dit dat de gemeenten gezamenlijk minder gepresteerd hebben dan op grond van hun taakstellingen noodzakelijk was en de achterstand in de huisvesting van statushouders daarmee met 33 personen is opgelopen. Met achterlopende gemeenten is bestuurlijk en/of ambtelijk overleg gevoerd. Dit heeft geleid tot het maken van plannen van aanpak bij de sterkst achterlopende gemeenten.

Wordt geagendeerd:

- om advies over de volgende vraag (vragen):

- voor oriënterende bespreking, toegespitst op de volgende aspecten:

- voor korte bespreking (er kunnen enkele kleine opmerkingen worden gemaakt) en vervolgens ter kennisneming.
- ter kennisneming, het stuk wordt niet besproken.

Beoogd effect

Het toezicht heeft als doel er voor te zorgen dat gemeenten aan hun taakstellingen voldoen om zodoende statushouders de gelegenheid te geven uit de centrale opvang te vertrekken en in een zelfstandige woning te gaan wonen.

Argumenten

Volgens de Vreemdelingenwet moet de termijn waarbinnen asielzoekers een status ontvangen zo kort mogelijk zijn. Zodra deze status is uitgereikt wordt de procedure in gang gezet die moet leiden tot vertrek uit het asielzoekerscentrum ten behoeve van huisvesting in een gemeente. Het verblijf in het AZC moet zo kort mogelijk worden gehouden om de statushouder zo snel mogelijk zijn/haar inburgeringstraject te kunnen laten starten.

Kanttekeningen

Volgens afspraken met het Rijk (ministers Verdonk en Dekker) moeten op macroniveau (lees toezichthoudersniveau) alle statushouders die op grond van de taakstellingen moeten worden gehuisvest op 1 januari 2005 aan een woning zijn geholpen. Voor het BRUg/ebied bedraagt de realisatiepercentage op 1 juli 2004 101%, voor de provinciale gemeenten ligt dit op 97%. Wij gaan er vanuit dat op 1 januari 2005 voor de provinciale gemeenten de 100% score zal worden gehaald. Deze verwachting is gestoeld op de hoogte van de taakstellingen voor het 2^e halfjaar 2005, het aantal gehuisveste statushouders vanaf 1 juli 2004 tot 1 september j.l. alsook de effecten van de opgestelde Plannen van Aanpak in diverse gemeenten.

Financiën

Geen opmerkingen.

Realisatie

De doelstelling is dat op 1 januari 2005 de gemeenten volledig hun achterstand hebben ingelopen.

Communicatie

Er is een persbericht opgesteld.

Bijlagen

Bijlage 1: Voortgangsrapportage huisvesting statushouders over 1^e helft 2004.

Bijlage 2: Bestuursrapportage BRU over de stand van zaken realisatie huisvesting statushouders per 1 juli 2004.

Voortgangsrapportage huisvesting statushouders per 1 juli 2004

Inleiding

Op grond van de Huisvestingswet heeft de provincie een toezichthoudende taak bij de realisering van de taakstellingen die gemeenten hebben te vervullen in het kader van de huisvesting van asielzoekers met een verblijfsvergunning de zogeheten statushouders.

Met deze rapportage stellen wij u op de hoogte van de stand van zaken van de realisatie van de taakstellingen huisvesting statushouders in de provincie Utrecht. Het betreft de situatie per 1 juli 2004. In deze rapportage wordt aangegeven op welke wijze de provincie het toezicht op de realisatie van de taakstellingen heeft ingevuld. In vergelijking met andere jaren is de toezichthoudende taak van het provinciaal bestuur toegenomen omdat per 1 januari 2004 door de ontvlechting van het BRU 13 BRU-gemeenten onder het directe toezicht van de provincie zijn komen te vallen. Deze rapportage bevat voor het eerst ook de verantwoording van het toezicht op deze gemeenten. Voor het Kaderwetgebied i.c. het BRU heeft het desbetreffende dagelijks bestuur een eigen verantwoordelijkheid. De provincie heeft op haar beurt een toezichthoudende taak op het BRU. Om deze taak te kunnen uitvoeren is inzicht nodig in de wijze waarop het BRU toezicht uitoefent op de gemeenten. Zij brengt hiertoe verslag aan u uit. Deze rapportage bevat ook de verantwoording over de wijze waarop het BRU haar toezicht heeft verricht (bijlage 1).

De visie wonen "Oog voor wonen" die door provinciale staten in april 2002 is vastgesteld, vormt het beleidskader voor de wijze waarop het toezicht op de realisatie van de taakstelling huisvesting statushouders wordt ingevuld. De realisatie van de taakstellingen wordt getoetst aan de hand van de door gemeenten in te vullen halfjaarlijkse verslagformulieren en de tweewekelijkse realisatiecijfers per gemeente van het Centraalorgaan Opvang Asielzoekers. Alle gemeenten in Nederland krijgen vanaf de 2^e helft van 1995 ieder halfjaar op basis van de Huisvestingswet de taak om een aantal statushouders te huisvesten. Hierbij is het aantal te huisvesten statushouders gerelateerd aan het aantal inwoners van de gemeenten.

Algemeen

Door het teruglopen van het aantal asielaanvragen in Nederland zal op termijn het aantal te huisvesten statushouders afnemen. Op dit moment bevinden er zich echter nog veel statushouders in asielzoekerscentra in afwachting op uitplaatsing naar reguliere huisvesting in de gemeenten. Deze personen kunnen op 2 manieren aan huisvesting komen. Enerzijds bemiddelt het COA (Centraalorgaan Opvang Asielzoekers) tussen de statushouder(s) en de gemeente, anderzijds zoeken steeds meer statushouders (ca 50%) zelf huisvesting met name in de grote steden.

Een bijkomend en steeds groter wordend probleem vormt de samenstelling van de groep statushouders. Bijna 90% van deze mensen bestaat uit alleenstaanden. Aangezien het merendeel van de woningvoorraad bij gemeenten uit eengezinswoningen bestaat wordt het steeds moeilijker deze mensen te matchen. Dit probleem is overigens niet nieuw en bij voorduring wijzen wij gemeenten op de noodzaak om in overleg met de in hun gemeenten werkzame woningbouwcorporaties hun woningvoorraad voor zover mogelijk voor bewoning door alleenstaanden geschikt te maken.

In tabel 1 is per gemeente aangegeven hoe de ontwikkeling van het eerste halfjaar van 2004 is verlopen. In het eerste halfjaar van 2004 was de taakstelling vrij hoog en bedroeg voor de 23 gemeenten die onder ons toezicht vallen 164 personen. In totaal zijn hiervan 131 gehuisvest hetgeen neerkomt op een realisatiepercentage van 80 %. Negen gemeenten slaagden er in hun taakstelling te volbrengen waarvan 7 gemeenten zelfs meer personen hebben gehuisvest dan wettelijk vereist was. Zeven andere gemeenten hebben daarentegen geen enkele statushouders gehuisvest. Al met al betekent dit dat de gemeenten gezamenlijk minder gepresteerd hebben dan op grond van hun taakstellingen noodzakelijk was en de achterstand in de huisvesting van statushouders daarmee met 31 personen is opgelopen.

Tabel 1. Ontwikkeling realisatie huisvesting statushouders 1^e halfjaar 2004

Gemeente	Taakstell. 1 ^e h 2004	Realisat. 1 ^e 2004	Achterst.	Voorspr.	realisatie percent
Abcoude	3	7		4	233
Amerongen	2	5		3	250
Amersft	36	36	0	0	100
Baarn	7	0	7		0
Breukelen	4	0	4		0
Bunschoten	6	5	1		83
De Ronde V.	10	9	1		90
Doorn	3	5		2	167
Eemnes	3	3	0	0	100
Leersum	7	0	7		0
Leusden	8	9		1	113
Loenen	3	1	2		33
Lopik	4	6		2	150
Maarn	2	0	2		0
Montfoort	4	0	4		0
Oudewater	3	0	3		0
Rensw.	2	5		3	250
Rhenen	5	1	4		20
Soest	12	9	3		75
Veenendaal	17	25		8	147
Woerden	13	2	11		15
Woudenberg	3	0	3		0
Wijk bij D.	7	3	4		43
Totaal	164	131	56	23	80

* negatief teken = voorsprong

In tabel 2 is de ontwikkeling weergegeven van de huisvesting statushouders over de gehele periode 1995-2004. In deze periode zijn 3478 statushouders gehuisvest in de 23 gemeenten die rechtstreeks onder ons toezicht vallen tegenover een taakstelling van 3578 personen. Dit impliceert een realisatiepercentage van 97% en een totaal van 100 statushouders die nog aan woonruimte moeten worden geholpen. Vijf gemeenten hebben meer of gelijk aan de taakstelling gepresteerd. Een groot aantal gemeenten heeft een kleine achterstand die aan het eind van 2004 zal zijn ingelopen. Een zestal gemeenten heeft evenwel een zodanige achterstand die zonder extra maatregelen niet kan worden ingelopen. Met deze gemeenten zijn/worden aparte afspraken gemaakt. Met de gemeenten Woerden en Loenen is in maart 2004 bestuurlijk overleg geweest. Zij hebben op ons verzoek een Plan van Aanpak ingediend waarmee de achterstand voor het eind van het jaar 2004 voor het grootste deel zal zijn ingelopen. Met de gemeente Soest is inmiddels ook bestuurlijk overleg geweest. De gemeente zal voor 15 oktober 2004 een PVA opstellen waarmee zij de achterstand snel zal inlopen. De gemeente Montfoort heeft inmiddels een PVA opgesteld. Met de gemeenten Maarn en Wijk bij Duurstede zijn inmiddels (ambtelijke) gesprekken geweest. Deze gemeenten zullen ook voor half oktober 2004 een PVA opstellen. Met de gemeente Eemnes zijn al eerder afspraken gemaakt. Eemnes heeft inmiddels (1 september 2004) de achterstand al voor groot deel ingelopen. Onze lijn is gemeenten die een substantiële achterstand hebben (gerelateerd aan hoogte taakstelling en grootte van de gemeente) en langere tijd geen enkele statushouder hebben gehuisvest eerst ambtelijk hierop aan te spreken. Mocht dit niet tot resultaat leiden dan nodigen wij hen uit voor bestuurlijk overleg waarin wij van hen een Plan van Aanpak eisen dat wij voortdurend monitoren. In het uiterste geval zal dit kunnen leiden tot indeplaatsstelling. Wij gaan er vanuit dat deze maatregel niet nodig zal zijn.

Naast het wegwerken van de achterstand als gevolg van het niet tijdig vervullen van de taakstellingen t/m 1 juli 2004 zal aan het eind van het jaar ook de taakstelling voor het 2^e halfjaar 2004 moeten worden gerealiseerd. Deze taakstelling is beperkt van omvang en bedraagt voor alle 23 gemeenten tezamen 44 personen.

De verwachting is dat ook de taakstelling voor het eerste halfjaar 2005 niet groot zal zijn zodat gemeenten de mogelijkheid hebben hun achterstanden versneld in te lopen.

Over de situatie rond de huisvesting van statushouders is regelmatig overleg tussen de betrokken Ministers (Verdonk en Dekker), de VNG en het IPO. Op 8 maart 2004 is in dit overleg afgesproken dat op macroniveau (toezichthoudersniveau) de achterstanden aan het eind van 2004 moeten zijn weggewerkt en ook de lopende taakstelling moet zijn gerealiseerd. Dit moet lukken. In het eerste halfjaar zijn 131 personen gehuisvest. Met de nog resterende achterstand uit het verleden van 100 personen en een nieuwe taakstelling van 44 personen moet het mogelijk zijn met een maximale inspanning deze 144 personen aan een woning te helpen.

tabel 2 Ontwikkeling realisatie huisvesting statushouders periode
1995-2004 (t/m 1 juli 2004), bron COA

Gemeente	Tot taakst. 1995- 2004	Tot realis. 1995- 2004	Achters	Voorlop.	tot realis. Percent
Abcoude	63	60	3		95
Amerongen	57	51	6		89
Amersft	750	746	4		99
Baarn	167	166	1		99
Breukelen	100	91	9		91
Bunschoten	130	129	1		99
De Ronde V.	220	218	2		99
Doorn	78	80		2	103
Eemnes	63	54	9		86
Leersum	55	56		1	102
Leusden	186	182	4		98
Loenen	65	48	17		74
Lopik	95	95	0	0	100
Maarn	50	40	10		80
Montfoort	95	78	17		82
Oudewater	73	67	6		92
Rensw.	38	36	2		95
Rhenen	118	112	6		95
Soest	281	258	23		92
Veenendaal	365	423		58	116
Woerden	297	253	44		85
Woudenberg	80	98		18	123
Wijk bij D.	152	137	15		90
totaal	3578	3478	179	79	97

* negatief teken = voorsprong

Overigens zijn wij van mening dat ondanks de soms moeilijke situatie op de lokale woningmarkt iedere gemeente in staat moet zijn de wettelijke taak op dit terrein te vervullen. Met de nodige inspanningen en creativiteit moet het mogelijk zijn deze groep personen te huisvesten. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen zijn wij bereid gemeenten tegemoet te komen. De Huisvestingswet biedt hiervoor mogelijkheden. Een van de mogelijkheden is dat de provincie op (op verzoek van een of meerdere gemeenten) kan komen tot een herverdeling van taakstellingen. In dergelijke gevallen moeten gemeenten aan kunnen tonen dat het echt onmogelijk is aan de taakstellingen te voldoen. De Huisvestingswet wordt op dit punt overigens gewijzigd om de herverdelingsbevoegdheid van provincies en KWG beter te regelen. Daardoor kunnen ook achterstanden (die niet uit onwil maar uit onmacht voortkomen) via regionaal maatwerk beter opgelost worden, omdat er in de regio

toch al overleg plaatsvindt over woningbouw, stedelijke vernieuwing en het huisvesten van doelgroepen. Er kunnen dan integrale afspraken gemaakt worden over wie wat doet en wanneer.

Op landelijk niveau is een werkgroep overigens bezig te onderzoeken of de huidige systematiek van verdeling van de taakstellingen kan worden aangepast zodanig dat de provincies zelf de mogelijkheid krijgen de taakstellingen te verdelen over hun gemeenten. Op die manier is het mogelijk achterstandsgemeenten tijdelijk te ontlasten van een taakstelling om hen zodoende in staat te stellen hun achterstand in te lopen.

Als wij van mening zijn dat een gemeente bewust nalatig is bij het vervullen van deze taak hebben wij op grond van de Huisvestingswet de bevoegdheid om op kosten van de gemeente zelf woonruimte te vorderen. Dit vereist een zeer zorgvuldige bestuurlijke afweging alsook een zeer zorgvuldige procedure. In IPO-verband zijn enkele provincies bezig deze procedure in kaart te brengen.

Toezicht BRU

Op basis van de Huisvestingswet heeft uw college een toezichthoudende taak ten aanzien van het BRU. Het dagelijks bestuur van het BRU heeft haar halfjaarlijkse verslag uitgebracht over de wijze waarop zij haar toezichthoudende rol vorm heeft gegeven (zie bijlage 2).

De situatie voor alle gemeenten tezamen is gestabiliseerd t.o.v. de voorafgaande verslagperiode. De BRU-gemeenten hebben op macroniveau 101% van de aan hen opgedragen taakstellingen gerealiseerd. Dit positief resultaat wordt sterk beïnvloed door het voorlopen van de gemeenten Utrecht en Zeist. Deze twee gemeenten hebben tezamen 177 meer statushouders gehuisvest dan op grond van de taakstellingen nodig was. Een aantal BRU-gemeenten heeft absoluut gezien een behoorlijke achterstand. Dit geldt voor Maarssen (57), De Bilt (43), IJsselstein (20) en Vianen (14). Ondanks het feit dat het DB van het BRU met deze gemeenten afspraken heeft gemaakt over het inlopen van achterstanden zijn hiervan nog geen positieve effecten merkbaar. Er heeft op 27 september j.l. bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen de provincie en het BRU over deze situatie. Tijdens dit overleg is nogmaals het gezamenlijke beleid uitgezet t.o.v. de achterlopende gemeenten.